

Ks. TOMASZ PĄZIK*

ZAUFANIE MŁODZIEŻY WOBEC KOŚCIOŁA
NA PODSTAWIE BADANIA MATURZYSTÓW
Z TERENU DIECEZJI LEGNICKIEJ

TRUST OF YOUTH TOWARDS THE CHURCH BASED ON A SURVEY
OF HIGH SCHOOL GRADUATES FROM THE DIOCESE OF LEGNICA

Abstract: Numerous studies demonstrate that youth increasingly question the truths of the Catholic faith and Christian morality. There is a belief that young people are rejecting the teachings proclaimed by the Church, which leads to a negation of the Church's authority in their eyes. A decline is also observed in the number of young people attending school religious education classes and participating in pastoral activities organized by parishes. The aim of this article is to present the level of religiosity among the youth in the Legnica diocese and their degree of trust in the Church, based on quantitative research conducted among high school graduates from the 2021/2022 academic year. The study involved 188 individuals from four pastoral regions of the Legnica diocese. A statistical analysis of the collected data was also performed to present the most significant statistical correlations.

Keywords: religiosity of youth, diocese of Legnica, catechesis, pastoral work, religious practices.

Dyskusja na temat stosunku młodzieży do Kościoła katolickiego wciąż wzbudza wiele emocji. Przybierająca na sile sekularyzacja społeczeństwa nie oszczędza również Polski. Widoczne jest to szczególnie wśród młodzieży, ponieważ ludzie młodzi znacznie rzadziej deklarują się jako katolicy niż osoby dorosłe. Powstaje wiele

* Ks. Tomasz Pązik – prezbiter diecezji legnickiej, doktorant Szkoły Doktorskiej KUL, ORCID: 0000-0002-2972-6425; e-mail: xtomaszpazik@gmail.com.

pytań o to, jak młodzi postrzegają Kościół, kapłanów, moralność chrześcijańską? Jaki wpływ mają na to szkolne lekcje religii?

Młodzież uczęszczająca obecnie do szkół ponadpodstawowych należy do pokolenia Z¹. Niemal od samego urodzenia ludzie ci funkcjonują cały czas online. Mimo iż żyją w dwóch środowiskach – realnym i cyfrowym – właśnie to ostatnie wywiera olbrzymi wpływ na ich światopogląd, kształtowane i przybierane postawy. Ze świata cyfrowego czerpią też niezliczone bajty informacji (nie zawsze prawdziwych) o wszystkim, co ich otacza. Socjologowie wskazują, że jest to pokolenie, które najszybciej się sekularyzuje². Prowadzone badania dowodzą, że młodzież coraz częściej konstatuje prawdy wiary katolickiej, a także moralność chrześcijańską³. Istnieje przekonanie, że odrzucają naukę głoszoną przez Kościół, co prowadzi do negacji jego autorytetu w ich oczach. Obserwujemy również spadek liczby młodzieży, która uczęszcza na szkolne lekcje religii oraz odsetek angażującej się w duszpasterstwo organizowane w parafiach.

Założeniem niniejszego artykułu jest ukazanie poziomu religijności młodzieży z terenu diecezji legnickiej oraz jej stopnia zaufania wobec Kościoła. Próba opisu tej grupy społecznej została podjęta dzięki badaniu przeprowadzonemu wśród maturzystów kończących swoją edukację szkolną w roku szkolnym 2021/2022. Maturzyści są bardzo interesującą grupą badawczą z punktu widzenia teologii pastoralnej, a w szczególności katechetyki, ponieważ wraz z końcem swojej edukacji kończą też wieloletnią katechizację. Badanie tej kategorii wiekowej pod kątem religijności, postaw wobec Kościoła, akceptacji nauczania moralnego czy zaufania wobec Kościoła wnosi wiele dla konstruowania konkretnych postulatów pastoralnych.

¹ W literaturze naukowej pojawiają się również inne określenia dla tej generacji: cyfrowi tubylcy (*Digital Natives*), generacja C (*Connected Generation*), *Net Generation*, postmilenialsi, generacja Facebooka, *Dotcom children*, *iGeneration*, pokolenie D (*Digital generation*), pokolenie 4.0. Socjologowie opisują tak generację osób urodzonych w latach 1995-2010, choć niektórzy badacze sugerują, iż o takim pokoleniu powinno się mówić wobec jednostek urodzonych dopiero po 2000 r. Zob. Z.E. CSOBANKA. *The Z Generation*. „Acta Technologica Dubnicae” 6:2016 nr 2 s. 70-71; J. DROZDOWICZ. *W co wierzy pokolenie Z? Transformacje religijności cyfrowej młodzieży*. „Przegląd Religioznawczy” 2022 nr 1 (283) s. 94.

² Zob. T. ADAMCZYK. *Młodzież*. W: KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA. *Kościół w Polsce 2023 Raport*. Warszawa 2023 s. 31-44. <https://www.ekai.pl/wp-content/uploads/2023/09/KAI_Raport_2023.pdf> [dostęp: 25.05.2023].

³ Zob. M. GRABOWSKA. *Religijność młodych na tle ogółu społeczeństwa*. Komunikat z badań CBOS 2021 nr 144.

1. METODA BADAWCZA

Badanie za pomocą internetowej ankiety⁴ przeprowadzono wśród maturzystów uczących się w szkołach ponadpodstawowych z terenu diecezji legnickiej⁵. Ankieta rozprzestrzeniała się wśród młodzieży metodą kuli śnieżnej w listopadzie 2022 r. Założeniem projektu było dotarcie do respondentów ze wszystkich rejonów duszpasterskich diecezji legnickiej⁶. Z każdego rejonu wybrano więc jednego katechetę (zatrudnionego w szkole ponadpodstawowej), który miał zaprosić do udziału w ankiecie maturzystów ze swojej placówki. Następnie to sami uczniowie byli proszeni o przesyłanie linku do ankiety internetowej swoim kolegom i koleżankom. W ten sposób udało się dotrzeć do 188 osób, z czego 45,21% stanowiły kobiety (85 osób), a 54,79% mężczyźni (103 osoby).

Uzyskane dane poddano analizie statystycznej. Dla zmiennych jakościowych oraz porządkowych wyniki przedstawiono w postaci liczby respondentów oraz odsetka. Do oceny występowania korelacji pomiędzy zmiennymi porządkowymi zastosowano współczynnik korelacji Tau Kendalla⁷. Przy weryfikacji hipotez dotyczących istotności statystycznej otrzymanych korelacji przyjęto standardowy poziom istotności równy 0,05.

2. WYNIKI

Badanie było stosunkowo obszerne. Ankieta zawierała 53 pytania, z czego zdecydowana większość to pytania zamknięte. Poniżej zaprezentowano najciekawsze dane poddane korelacjom, które ukazują sposób postrzegania wiary i Kościoła katolickiego przez badaną młodzież maturalną z terenu diecezji legnickiej.

⁴ Zob. J. PRZEWŁOCKA. *CAWI – specyfika, wykorzystanie, perspektywy rozwoju*. W: *Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych*. Red. A. Haber, M. Szałaj. Warszawa 2009 s. 97-108.

⁵ Warto nadmienić, iż wyniki z powyższego badania uzyskano podczas badania pilotażowego w ramach projektu badawczego *Postawy młodzieży maturalnej wobec Kościoła katolickiego w Polsce*, realizowane przez autora niniejszego artykułu. Zarówno projekt, jak i przygotowane narzędzie badawcze uzyskało pozytywną opinię Komisji Etyki Badań Naukowych Wydziału Teologii KUL.

⁶ Diecezja legnicka podzielona jest na cztery rejony duszpasterskie: rejon legnicki (dekanaty: Jawor, Chojnów, Legnica Wschód, Legnica Zachód, Prochowice, Złotoryja), rejon jeleniogórsko-kamiennogórski (dekanaty: Gryfów Śląski, Jelenia Góra Wschód, Jelenia Góra Zachód, Kamienna Góra Wschód, Kamienna Góra Zachód, Mysłakowice, Świerzawa, Szklarska Poręba), rejon bolesławiecko-zgorzelecki (dekanaty: Bogatynia, Bolesławiec Wschód, Bolesławiec Zachód, Leśna, Lubań, Lwówek Śląski, Nowogrodzic, Węgliniec, Zgorzelec), rejon lubiński-polkowicki (dekanaty: Chocianów, Lubin Wschód, Lubin Zachód, Polkowice, Ścinawa).

⁷ Zob. M. DOBOSZ. *Wspomagana komputerowo statystyczna analiza wyników badań*. Wydanie drugie uaktualnione. Warszawa 2004 s. 360-361; S. ARNDT, C. TURVEY, N.C. ANDREASEN. *Correlating and predicting psychiatric symptom ratings: Spearman's r versus Kendall's tau correlation*. „Journal of Psychiatric Research” 33:1999 nr 2 s. 97-104. doi: <10.1016/s0022-3956(98)90046-2>.

Warto wspomnieć, że ankieta kierowana była do wszystkich maturzystów, zarówno uczęszczających, jak i nieuczęszczających na lekcje religii. Odsetek osób chodzących na religię sięgał 89%.

Uczestnicy badania zostali m.in. poproszeni o scharakteryzowanie swojej wiary przy pomocy przygotowanej kafeterii odpowiedzi. Tylko 8,51% określiło siebie jako osoby głęboko wierzące. Najczęściej udzielana odpowiedź dla tego pytania brzmiała: „Jestem wierzący”. Tak swoją wiarę określiło 35,64%. W sumie osoby deklarujące swoją wiarę w różnym stopniu intensywności stanowią 44,15%. Kolejną dużą grupą były osoby mające problem z identyfikacją religijną, przywiązane jednak w jakiś sposób do religii i tradycji. Tak odpowiedział co czwarty badany maturzysta (25,53%). Pozostali respondenci (30,32%) albo mieli większy problem z określeniem swojej wiary (stwierdzili, że są obojętni religijnie), albo podkreślili, że są osobami niewierzącymi. Dokonano korelacji rozkładu odpowiedzi na to pytanie z dwoma innymi, co prezentują poniższe tabele krzyżowe, a ilustrują wykresy.

*Tabela. 1. Korelacja pytań dotyczących religijności:
„Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę w Boga?”
i „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?”*

Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę w Boga?	W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?						
	bardzo dużym	dużym	średnim	małym	bardzo małym	żadnym	Łącznie
Jestem głęboko wierzący	7 (43,75%)	2 (12,50%)	6 (37,50%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (6,25%)	16 (100%)
Jestem wierzący	8 (11,94%)	20 (29,85%)	29 (43,28%)	5 (7,46%)	2 (2,99%)	3 (4,48%)	67 (100%)
Jestem niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji i religii	0 (0%)	2 (4,17%)	23 (47,92%)	10 (20,83%)	3 (6,25%)	10 (20,83%)	48 (100%)
Jestem obojętny	0 (0%)	2 (8,7%)	7 (30,43%)	5 (21,74%)	2 (8,7%)	7 (30,43%)	23 (100%)
Jestem niewierzący	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (16,67%)	5 (27,78%)	10 (55,56%)	18 (100%)
Trudno powiedzieć	0 (0%)	0 (0%)	1 (6,25%)	1 (6,25%)	2 (12,5%)	12 (75,00%)	16 (100%)
Łącznie	15 (7,98%)	26 (13,83%)	66 (35,11%)	24 (12,77%)	14 (7,45%)	43 (22,87%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,53; wartość p: $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na powyższe pytania. Wartość współczynnika jest dodatnia, co oznacza, że wraz ze wzrostem wiary wzrasta ufność do Kościoła. Wartość współczynnika 0,53 wskazuje, że siła korelacji jest duża.

Wykres 1. Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę?
W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?

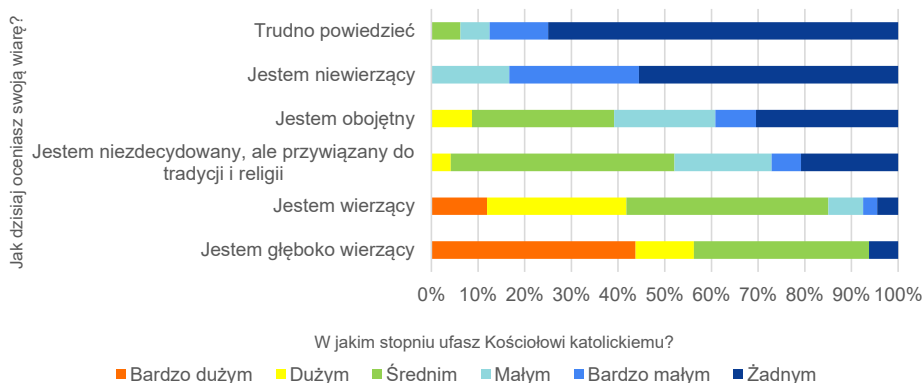

Tabela 2. Korelacja pytań dotyczących religijności:
„Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę w Boga?”
i „Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?”

Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę w Boga?	Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?						Łącznie
	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie	nie należę do Kościoła katolickiego	
Jestem głęboko wierzący	11 (68,75%)	4 (25%)	1 (6,25%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	16 (100%)
Jestem wierzący	20 (29,85%)	31 (46,27%)	12 (17,91%)	1 (1,49%)	2 (2,99%)	1 (1,49%)	67 (100%)
Jestem niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji i religii	3 (6,25%)	14 (29,17%)	21 (43,75%)	7 (14,58%)	2 (4,17%)	1 (2,08%)	48 (100%)
Jestem obojętny	0 (0%)	2 (8,7%)	11 (47,83%)	3 (13,04%)	4 (17,39%)	3 (13,04%)	23 (100%)
Jestem niewierzący	0 (0%)	0 (0%)	2 (11,11%)	3 (16,67%)	5 (27,78%)	8 (44,44%)	18 (100%)
Trudno powiedzieć	0 (0%)	0 (0%)	8 (50%)	3 (18,75%)	4 (25,00%)	1 (6,25%)	16 (100%)
Łącznie	34 (18,09%)	51 (27,13%)	55 (29,26%)	17 (9,04%)	17 (9,04%)	14 (7,45%)	188 (100%)

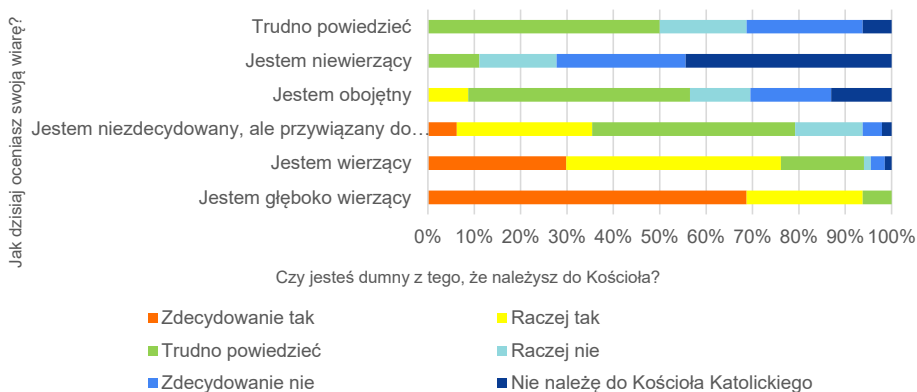
W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,58; wartość p : $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę w Boga?”

a „Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?”. Wartość współczynnika jest dodatnia, co oznacza, że wraz ze wzrostem wiary wzrasta duma z przynależności do Kościoła. Wartość współczynnika 0,58 wskazuje, że siła korelacji jest duża.

Wykres 2. Jak dzisiaj oceniasz swoją wiarę?
Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?

Przedstawione wyżej korelacje, a także ich duża siła prowadzą do wniosków, że to, jak młodzież postrzega Kościół, jakim poziomem ufności go darzy i czy wyraża dumę z przynależności do wspólnoty eklezjalnej, jest ściśle powiązane z autodeklaracją wiary. Osoby bardziej religijne są również bardziej ufne wobec Kościoła, a nawet dumne, że do niego należą. I odwrotnie – osoby niewierzące lub obojętne religijnie mogą przejawiać tendencję do kontestacji Kościoła.

Badani maturzyści zostali również zapytani o ich uczestnictwo we Mszy św. 20,74% ankietowanych przyznało, że regularnie uczestniczą w Mszy niedzielnej i w czasie świąt. Nieco rzadziej, „często, ale nie w każdą niedzielę i święto”, chodzi do kościoła 16,49% maturzystów biorących udział w badaniu. Największą grupę stanowiły osoby, które zaznaczyły odpowiedź: „rzadko” – 45,74%. Reszta to osoby niechodzące do kościoła „nigdy” (17,02%).

Przeprowadzono test rozkładu odpowiedzi na powyższe pytanie z odpowiedziami na pytania dotyczącymi wpływu medialnych informacji negatywnie ukazujących Kościół. Wyniki tego porównania przedstawiają tabele krzyżowe oraz ilustrują wykresy.

Tabela 3. Korelacja pytań: „Jak często bierzesz udział we Mszy św.?”
i „W jakim stopniu na Twoje podejście do Kościoła mają wpływ przekazy w mediach negatywnie ukazujące Kościół?”

Jak często bierzesz udział we Mszy św.?	W jakim stopniu na Twoje podejście do Kościoła mają wpływ przekazy w mediach negatywnie ukazujące Kościół?						
	bardzo duży	duży	średni	mały	bardzo mały	trudno powiedzieć	Łącznie
W każdą niedzielę i święta	3 (7,69%)	5 (12,82%)	11 (28,21%)	3 (7,69%)	12 (30,77%)	5 (12,82%)	39 (100%)
Często, ale nie w każdą niedzielę i święto	0 (0%)	4 (12,9%)	11 (35,48%)	4 (12,9%)	5 (16,13%)	7 (22,58%)	31 (100%)
Rzadko	8 (9,3%)	8 (9,3%)	23 (26,74%)	15 (17,44%)	14 (16,28%)	18 (20,93%)	86 (100%)
Nigdy	1 (3,13%)	2 (6,25%)	8 (25%)	5 (15,63%)	6 (18,75%)	10 (31,25%)	32 (100%)
Łącznie	12 (6,38%)	19 (10,11%)	53 (28,19%)	27 (14,36%)	37 (19,68%)	40 (21,28%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,004; wartość p : $p = 0,9576$.

Współczynnik korelacji nie jest istotny statystycznie, a zatem nie ma podstaw do wnioskowania, że występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „Jak często bierzesz udział we Mszy św.?” a „W jakim stopniu na Twoje podejście do Kościoła mają wpływ przekazy w mediach negatywnie ukazujące Kościół?”. Wartość współczynnika jest bliska zeru.

Wykres 3. Jak często bierzesz udział we Mszy św.?
W jakim stopniu na Twoje podejście do Kościoła mają wpływ przekazy w mediach negatywnie ukazujące Kościół?

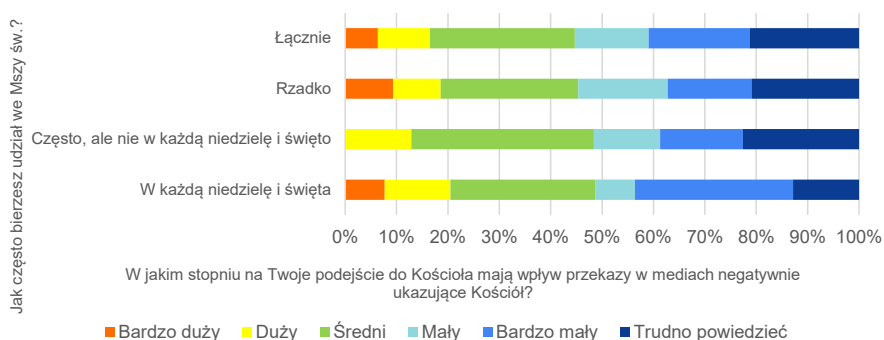

Tabela 4. Korelacja pytań: „Jak często bierzesz udział we Mszy św.?” i „W jakim stopniu na Twój stosunek do Kościoła wpływają informacje na temat pedofilii i innych negatywnych zachowań niektórych księży katolickich?”

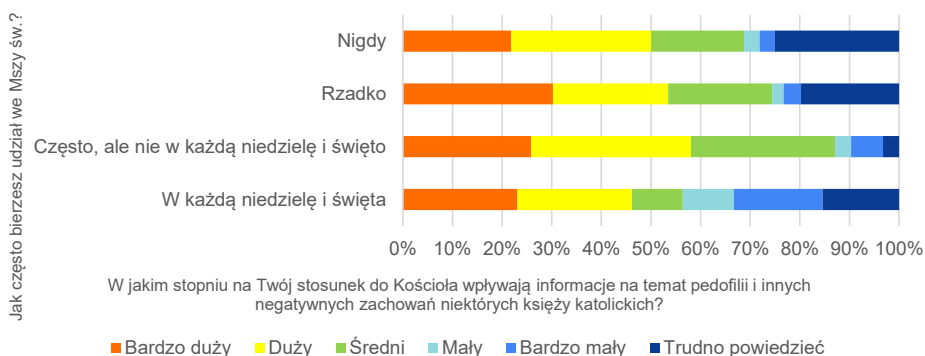
Jak często bierzesz udział we Mszy św.?	W jakim stopniu na Twój stosunek do Kościoła wpływają informacje na temat pedofilii i innych negatywnych zachowań niektórych księży katolickich?						
	bardzo duży	duży	średni	mały	bardzo mały	trudno powiedzieć	Łącznie
W każdą niedzielę i święta	9 (23,08%)	9 (23,08%)	4 (10,26%)	4 (10,26%)	7 (17,95%)	6 (15,38%)	39 (100%)
Często, ale nie w każdą niedzielę i święto	8 (25,81%)	10 (32,26%)	9 (29,03%)	1 (3,23%)	2 (6,45%)	1 (3,23%)	31 (100%)
Rzadko	26 (30,23%)	20 (23,26%)	18 (20,93%)	2 (2,33%)	3 (3,49%)	17 (19,77%)	86 (100%)
Nigdy	7 (21,88%)	9 (28,13%)	6 (18,75%)	1 (3,13%)	1 (3,13%)	8 (25%)	32 (100%)
Łącznie	50 (26,6%)	48 (25,53%)	37 (19,68%)	8 (4,26%)	13 (6,91%)	32 (17,02%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,004; wartość p: $p = 0,9536$.

Współczynnik korelacji nie jest istotny statystycznie, a zatem nie ma podstaw do wnioskowania, że występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na powyższe pytania. Wartość współczynnika jest bliska zeru.

Wykres 4. Jak często bierzesz udział we Mszy św.?
W jakim stopniu na Twój stosunek do Kościoła wpływają informacje na temat pedofilii i innych negatywnych zachowań niektórych księży katolickich?

Pomimo iż w przypadku danych zestawianych ze sobą w obydwu tabelach krzyżowych nie odnotowano statystycznych zależności między zmiennymi, to na szczególną uwagę zasługuje druga z nich – porównywane ze sobą zmienne

dotyczące częstotliwości uczestnictwa we Mszy św. oraz stosunku do Kościoła wobec negatywnych zachowań niektórych księży. Dane przedstawione w tabeli i na wykresie wskazują, że medialne doniesienia dotyczące pedofilii w Kościele oraz innych skandalicznych zachowań kapłanów dotyczą badaną młodzież i wywierają wpływ na jej stosunek do Kościoła. Nieco ponad 52% ankietowanych przyznało, że takie przypadki mają bezpośredni udział w kształtowaniu ich osobistego poglądu o Kościele. Blisko 20% deklaruje, że takie nowinki medialne mają średni wpływ. Tylko 10% wyznaje, że mają mały albo bardzo mały wpływ. 17% badanych maturzystów z diecezji legnickiej nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Skandale w Kościele w podobny sposób uderzają w młodzież, która uczestniczy regularnie we Mszy św., jak i w tę, która z Eucharystią ma niewiele wspólnego.

Istnieje również przekonanie, że głównym motywem kontestacji Kościoła katolickiego przez młodzież jest dezaprobaty wobec nauczania moralnego głoszonego przez Kościół. Dlatego dokonano korelacji pomiędzy stopniem ufności Kościołowi a osobistymi przekonaniami na temat kilku kwestii moralnych. Wyniki przeprowadzonej analizy prezentują poniższe tabele i wykresy.

Tabela 5. Korelacja pytań: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?” i „Jaka jest Twoja opinia o współżyciu seksualnym przez ślubem kościelnym?”

W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?	Jaka jest Twoja opinia o współżyciu seksualnym przez ślubem kościelnym?					
	Koniecznym warunkiem jest ślub kościelny	Jeśli ludzie się kochają, nie widzę problemu	Nie mam zdania	Wystarczy ślub cywilny	Akceptuję bez żadnych ograniczeń	Łącznie
bardzo dużym	8 (53,33%)	2 (13,33%)	4 (26,67%)	1 (6,67%)	0 (0%)	15 (100%)
dużym	3 (11,54%)	16 (61,54%)	0 (0%)	0 (0%)	7 (26,92%)	26 (100%)
średnim	5 (7,58%)	35 (53,03%)	5 (7,58%)	0 (0%)	21 (31,82%)	66 (100%)
małym	0 (0%)	10 (41,67%)	4 (16,67%)	1 (4,17%)	9 (37,50%)	24 (100%)
bardzo małym	0 (0%)	7 (50%)	1 (7,14%)	0 (0%)	6 (42,86%)	14 (100%)
żadnym	1 (2,33%)	13 (30,23%)	5 (11,63%)	1 (2,33%)	23 (53,49%)	43 (100%)
Łącznie	17 (9,04%)	83 (44,15%)	19 (10,11%)	3 (1,60%)	66 (35,11%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,29; wartość p : $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?” a „Jaka jest Twoja opinia o współżyciu seksualnym przez ślubem kościelnym?”. Wartość współczynnika 0,29 wskazuje, że siła korelacji jest średnia.

Wykres 5. W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?
Jaka jest Twoja opinia o współżyciu seksualnym przez ślubem kościelnym?

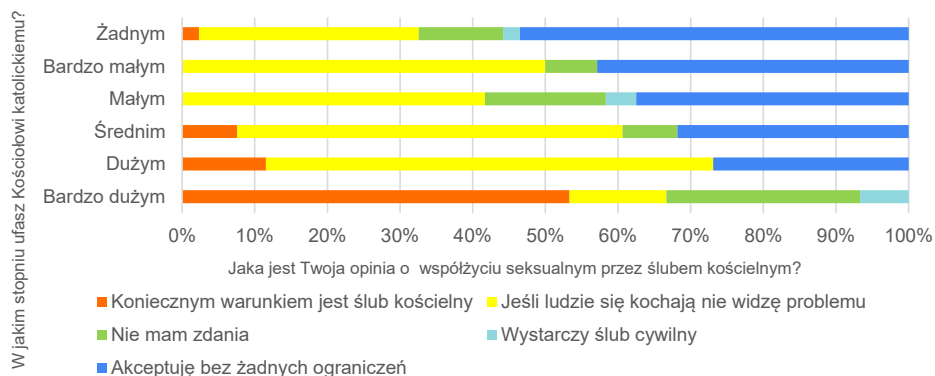

Tabela 6. Korelacja pytań: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?”
i „Jaka jest Twoja opinia o antykoncepcji?”

W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?	Jaka jest Twoja opinia o antykoncepcji?				
	Jestem całkowicie przeciwny jej stosowaniu	Jestem za antykoncepcją, ale odrzucam stosowanie środków wczesnoporonnych	Jestem całkowicie za jej stosowaniem	Nie mam zdania	Łącznie
bardzo dużym	8 (53,33%)	3 (20%)	3 (20%)	1 (6,67%)	15 (100%)
dużym	2 (7,69%)	10 (38,46%)	11 (42,31%)	3 (11,54%)	26 (100%)
średnim	3 (4,55%)	19 (28,79%)	37 (56,06%)	7 (10,61%)	66 (100%)
małym	0 (0%)	6 (25%)	14 (58,33%)	4 (16,67%)	24 (100%)
bardzo małym	0 (0%)	1 (7,14%)	12 (85,71%)	1 (7,14%)	14 (100%)
żadnym	0 (0%)	5 (11,63%)	31 (72,09%)	7 (16,28%)	43 (100%)
Łącznie	13 (6,91%)	44 (23,4%)	108 (57,45%)	23 (12,23%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,30; wartość p : $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?” a „Jaka jest Twoja opinia o antykoncepcji?”. Wartość współczynnika 0,30 wskazuje, że siła korelacji jest średnia.

Wykres 6. W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?
Jaka jest Twoja opinia o antykoncepcji?

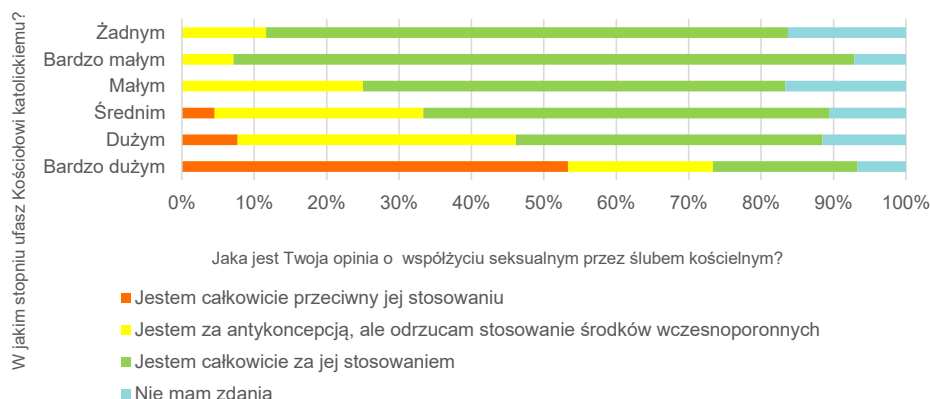

Tabela 7. Korelacja pytań: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?”
i „Jaka jest Twoja opinia o aborcji (przerywaniu ciąży)?”

W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?	Jaka jest Twoja opinia o aborcji (przerywaniu ciąży)?					Łącznie
	Jestem zdecydowanym przeciwnikiem	Uważam ją za zło, ale czasami konieczne	Nie mam zdania	Zgadzam się na nią tylko, jeśli dziecko jest chore (upośledzone)	Jestem jej zwolennikiem bez żadnych ograniczeń	
bardzo dużym	10 (66,67%)	5 (33,33%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	15 (100%)
dużym	5 (19,23%)	14 (53,85%)	2 (7,69%)	5 (19,23%)	0 (0%)	26 (100%)
średnim	5 (7,58%)	19 (28,79%)	13 (19,7%)	19 (28,79%)	10 (15,15%)	66 (100%)
małym	0 (0%)	5 (20,83%)	3 (12,50%)	9 (37,50%)	7 (29,17%)	24 (100%)
bardzo małym	0 (0%)	2 (14,29%)	3 (21,43%)	4 (28,57%)	5 (35,71%)	14 (100%)
żadnym	0 (0%)	6 (13,95%)	8 (18,60%)	3 (6,98%)	26 (60,47%)	43 (100%)
Łącznie	20 (10,64%)	51 (27,13%)	29 (15,43%)	40 (21,28%)	48 (25,53%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,49; wartość p : $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?” a „Jaka jest Twoja opinia o aborcji (przerywaniu ciąży)?”. Wartość współczynnika 0,49 wskazuje, że siła korelacji jest duża.

Wykres 7. W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?
Jaka jest Twoja opinia o aborcji (przerywaniu ciąży)?

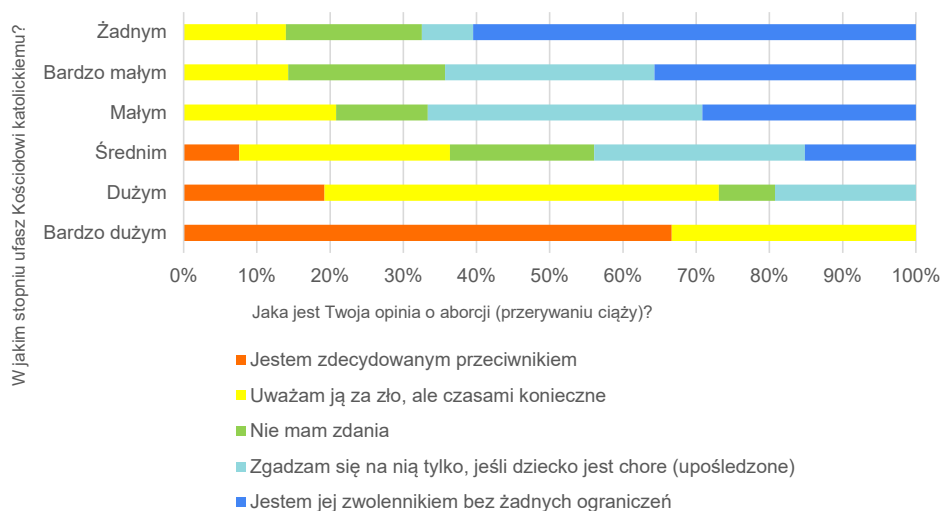

Tabela 8. Korelacja pytań: „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?”
i „Jak oceniasz nauczanie Kościoła na temat osób LGBT+?”

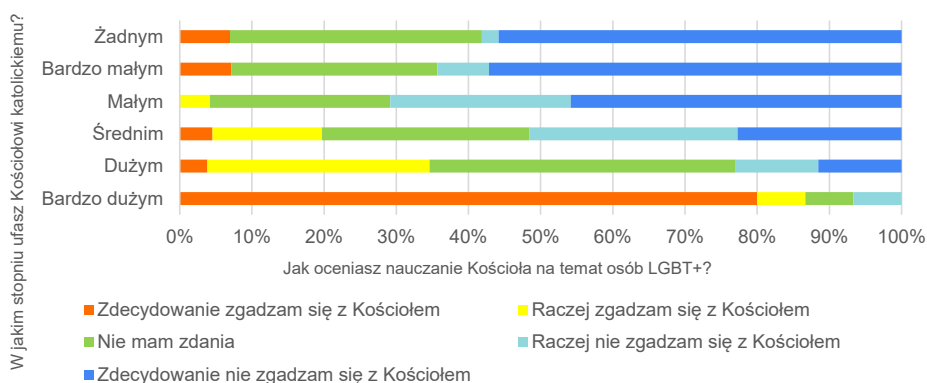
W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?	Jak oceniasz nauczanie Kościoła na temat osób LGBT+?					Łącznie
	Zdecydowanie zgadzam się z Kościołem	Raczej zgadzam się z Kościołem	Nie mam zdania	Raczej nie zgadzam się z Kościołem	Zdecydowanie nie zgadzam się z Kościołem	
bardzo dużym	12 (80,00%)	1 (6,67%)	1 (6,67%)	1 (6,67%)	0 (0%)	15 (100%)
dużym	1 (3,85%)	8 (30,77%)	11 (42,31%)	3 (11,54%)	3 (11,54%)	26 (100%)
średnim	3 (4,55%)	10 (15,15%)	19 (28,79%)	19 (28,79%)	15 (22,73%)	66 (100%)
małym	0 (0%)	1 (4,17%)	6 (25,00%)	6 (25,00%)	11 (45,83%)	24 (100%)
bardzo małym	1 (7,14%)	0 (0%)	4 (28,57%)	1 (7,14%)	8 (57,14%)	14 (100%)
żadnym	3 (6,98%)	0 (0%)	15 (34,88%)	1 (2,33%)	24 (55,81%)	43 (100%)
Łącznie	20 (10,64%)	20 (10,64%)	56 (29,79%)	31 (16,49%)	61 (32,45%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,39; wartość p : $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na powyższe pytania. Wartość współczynnika jest dodatnia, co oznacza, że wraz ze wzrostem ufności wzrasta zgodność z nauczaniem Kościoła na temat osób LGBT+. Wartość współczynnika 0,39 wskazuje, że siła korelacji jest średnia.

Wykres 8. W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?
Jak oceniasz nauczanie Kościoła na temat osób LGBT+?

Przeprowadzona analiza statystyczna ukazuje i niejako potwierdza przekonanie, że w zdecydowanej większości młodzież wyraża swoją dezaprobatę wobec nauki moralnej Kościoła, co ma niewątpliwy wpływ na ich nieufność wobec wspólnoty uczniów Jezusa.

W trakcie badania młodzież z diecezji legnickiej była pytana o zaangażowanie w życie parafialne i duszpasterskie. Tylko 23,4% ankietowanych przyznało, że są zaangażowani w życie swojej parafii. Łatwo zatem policzyć, że 3/4 badanej grupy nie angażuje się wcale w życie wspólnoty. Powyższe wyniki zestawiono ze stopniem ufności i poczuciem dumy z przynależności do Kościoła badanych maturzystów. Wyniki analizy przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 9. Korelacja pytań: „Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?”
i „W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?”

Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?	W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?						
	bardzo dużym	dużym	średnim	małym	bardzo małym	żadnym	Łącznie
Biorę udziału w życiu parafialnym	8 (18,18%)	14 (31,82%)	16 (36,36%)	2 (4,55%)	0 (0%)	4 (9,09%)	44 (100%)
Nie biorę udziału w życiu parafialnym	7 (4,86%)	12 (8,33%)	50 (34,72%)	22 (15,28%)	14 (9,72%)	39 (27,08%)	144 (100%)
Łącznie	15 (7,98%)	26 (13,83%)	66 (35,11%)	24 (12,77%)	14 (7,45%)	43 (22,87%)	188 (100%)

W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,34; wartość p: $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na powyższe pytania. Wartość współczynnika jest dodatnia, co oznacza, że wraz z wystąpieniem zaangażowania w życie parafii wzrasta zaufanie do Kościoła. Wartość współczynnika 0,34 wskazuje, że siła korelacji jest średnia.

Wykres 9. Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?
W jakim stopniu ufasz Kościołowi katolickiemu?

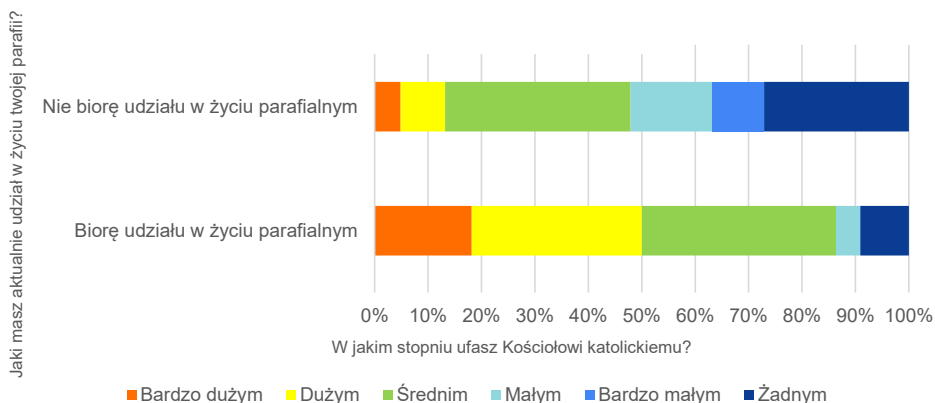

Tabela 10. Korelacja pytań: „Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?”
i „Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?”

Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?	Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?						Łącznie
	zdecydowanie tak	raczej tak	trudno powiedzieć	raczej nie	zdecydowanie nie	nie należę do Kościoła katolickiego	
Biorę udział w życiu parafialnym	19 (43,18%)	17 (38,64%)	4 (9,09%)	1 (2,27%)	3 (6,82%)	0 (0%)	44 (100%)
Nie biorę udziału w życiu parafialnym	15 (10,42%)	34 (23,61%)	51 (35,42%)	16 (11,11%)	14 (9,72%)	14 (9,72%)	144 (100%)
Łącznie	34 (18,09%)	51 (27,13%)	55 (29,26%)	17 (9,04%)	17 (9,04%)	14 (7,45%)	188 (100%)

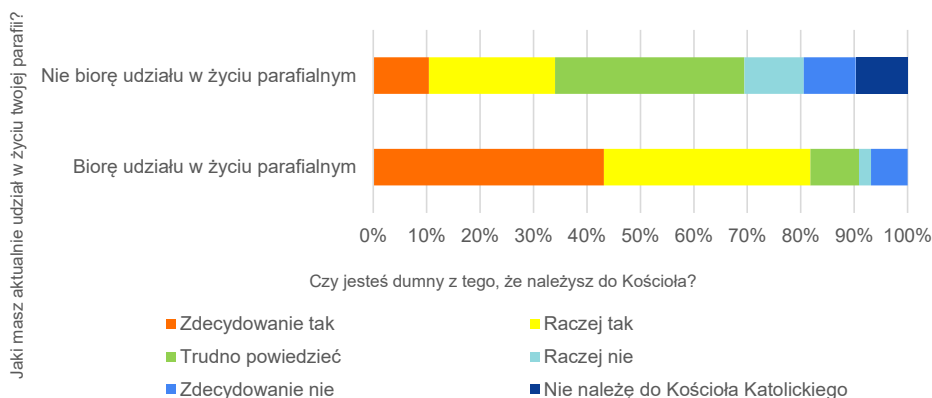
W komórkach podano liczbę respondentów oraz odsetek.

Współczynnik korelacji Tau Kendalla: 0,35; wartość $p < 0,0001$.

Współczynnik korelacji jest istotny statystycznie, a zatem występuje korelacja pomiędzy odpowiedziami na pytania: „Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej

parafii?” a „Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?”. Wartość współczynnika jest dodatnia, co oznacza, że wraz z wystąpieniem zaangażowania w życie parafii wzrasta duma z przynależności do Kościoła. Wartość współczynnika 0,35 wskazuje, że siła korelacji jest średnia.

Wykres 10. Jaki masz aktualnie udział w życiu twojej parafii?
Czy jesteś dumny z tego, że należysz do Kościoła?

PODSUMOWANIE

Badanie przeprowadzone wśród maturzystów z terenu diecezji legnickiej nie jest reprezentatywne. Natomiast zaprezentowane w niniejszym artykule dane pokazują pewne tendencje młodzieży, które wydają się dominować i w dużym stopniu korespondują z poglądami ogółu młodych ludzi z najbardziej zsekularyzowanych części naszego kraju. Prezentowane tu dane ukazują, że zarówno autodeklaracja wiary, jak i jej praktyka (udział we Mszy św.) są wśród badanej młodzieży z diecezji legnickiej na słabym poziomie. Niespełna 45% badanych maturzystów zadeklarowało, że są osobami wierzącymi. Nie ma to jednak przełożenia na regularną praktykę uczestnictwa we Mszy św. (20,74% przyznało, że regularnie uczestniczy w niedzielnej Mszy św. i w czasie świąt; „często, ale nie w każdą niedzielę i święto” chodzi do kościoła 16,49%) oraz na zaangażowanie w życie lokalnej wspólnoty parafialnej (zaangażowanych jest tylko 23,4%). Przeprowadzona analiza statystyczna i wykazane korelacje ukazały, że praktyki religijne mają pozytywny wpływ na kształtowanie ufności wobec Kościoła. Badani maturzyści diecezji legnickiej, których religijność i ufność wobec Kościoła jest większa, rzadziej negują katolicką naukę społeczną. Należy zauważyć, że ci młodzi ludzie stanowią mniejszą część całej próby badawczej. Natomiast dużym problemem wywierającym wpływ na zaufanie do Kościoła, który sygnalizują ankietowani, są informacje dotyczące przypadków

pedofilii w Kościele oraz innych skandalicznych zachowań niektórych kapłanów. Mimo iż przeprowadzona korelacja, mająca na celu badanie ich związku z częstotliwością udziału we Mszy św. statystycznego związku nie wykazała, to z całą powagą należy stwierdzić, iż takie doniesienia niemal jednakowo wpływają zarówno na praktykujących młodych katolików, jak i niepraktykujących, obniżając znacząco ich stopień zaufania wobec Kościoła katolickiego w Polsce.

Przedstawione powyżej wyniki badań dają ciekawą perspektywę ich kontynuacji w kierunku postaw młodzieży z terenu diecezji legnickiej oraz całego kraju wobec Kościoła, co jest przedmiotem dalszej pracy autora niniejszego artykułu.

BIBLIOGRAFIA

- ADAMCZYK T.: *Młodzież*. W: KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA. *Kościół w Polsce 2023 Raport*. Warszawa 2023 s. 31-44. <https://www.ekai.pl/wp-content/uploads/2023/09/KAI_Raport_2023.pdf> [dostęp: 25.05.2023].
- Arndt S., Turvey C., Andreasen N.C.: *Correlating and predicting psychiatric symptom ratings: Spearman's r versus Kendall's tau correlation*, „Journal of Psychiatric Research” 33:1999 nr 2 s. 97-104. doi: <10.1016/s0022-3956(98)90046-2>.
- CSOBANKA Z.E.: *The Z Generation*. „Acta Technologica Dubnicae” 6:2016 nr 2 s. 63-76.
- DOBOSZ M.: *Wspomagana komputerowo statystyczna analiza wyników badań*. Wydanie drugie uaktualnione. Warszawa 2004.
- DROZDOWICZ J.: *W co wierzy pokolenie Z? Transformacje religijności cyfrowej młodzieży*. „Przegląd Religioznawczy” 2022 nr 1 (283) s. 91-109.
- GRABOWSKA M.: *Religijność młodych na tle ogółu społeczeństwa*. Komunikat z badań CBOS 2021 nr 144.
- PRZEWŁOCKA J.: *CAWI – specyfika, wykorzystanie, perspektywy rozwoju*. W: *Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych*. Red. A. Haber, M. Szałaj. Warszawa 2009 s. 97-108.

Streszczenie: Liczne badania wykazują, że młodzież coraz częściej kwestionuje prawdy wiary katolickiej i moralność chrześcijańską. Istnieje przekonanie, że młodzi ludzie odrzucają naukę głoszoną przez Kościół, co prowadzi do kontestacji autorytetu Kościoła w ich oczach. Obserwuje się również spadek liczby młodych osób uczęszczających na szkolną lekcję religii i angażujących się w działania duszpasterskie organizowane przez parafie. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie poziomu religijności wśród młodzieży diecezji legnickiej oraz stopnia ich zaufania do Kościoła na podstawie badań ilościowych przeprowadzonych wśród maturzystów z roku akademickiego 2021/2022. Badanie objęło 188 osób z czterech regionów duszpasterskich diecezji legnickiej. Przeprowadzono również analizę statystyczną zebranych danych, aby przedstawić najbardziej istotne zależności statystyczne.

Słowa kluczowe: religijność młodzieży, diecezja legnicka, katecheza, duszpasterstwo, praktyki religijne.